

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง สัมฤทธิ์ผลของการนำวิธีการไถ่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทแรงงานมาใช้ในศาลแรงงานภาค 5 มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจผลที่ได้รับจากการไถ่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทมาใช้ในศาลแรงงานภาค 5 ตลอดจนวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการไถ่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาท รวมถึง สำรวจความพึงพอใจของกลุ่มความต่อระบบและวิธีการไถ่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทของศาลแรงงานภาค 5 นอกจากนี้ ยังสำรวจหาปัญหา อุปสรรค มาตรการและข้อเสนอแนะที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการระงับข้อพิพาทด้วยวิธีการไถ่เกลี่ยของศาลแรงงานภาค 5 โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่มาติดต่อศาลแรงงานภาค 5 แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย นำเสนอผลการศึกษาดังนี้

4.1 ข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรต่าง ๆ คือ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ตำแหน่งการทำงานที่ทำ รายได้ต่อเดือน สถานที่พักอาศัย และคุณสมบัติผู้ไถ่เกลี่ย โดยนำมาแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านข้อพิพาทของคู่กรณี ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรต่าง ๆ คือ ทุนทรัพย์ ในการพิพาท เรื่องพิพาทที่เกิดขึ้น เป็นต้น โดยนำมาแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด

4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านขั้นตอนการดำเนินงานจัดการไถ่เกลี่ย โดยแสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลเทียบกับเกณฑ์

4.4 ข้อมูลเกี่ยวกับผลที่ได้รับจากการนำการไถ่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทมาใช้ในศาลแรงงานภาค 5 โดยแสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลเทียบกับเกณฑ์

4.5 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของกลุ่มความต่อระบบและวิธีการไถ่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทของศาลแรงงานภาค 5 โดยแสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลเทียบกับเกณฑ์

4.6 การทดสอบสมมติฐาน

4.6.1 การไถ่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทส่งผลให้

- ลดปริมาณคดีที่เข้าสู่การพิจารณาของศาล
- ลดค่าใช้จ่ายให้แก่คู่ความ
- สร้างความเป็นธรรม เปิดเผย โปร่งใส ความพึงพอใจให้คู่กรณี

โดยใช้การทดสอบค่าเฉลี่ย ร้อยละ

4.6.2 ความแตกต่างของผลการไถ่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทเปรียบเทียบกับปัจจัย

ส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่งการทำงานที่ทำ รายได้ ประเภทข้อพิพาท และฐานความผิดที่ทำการไถ่เกลี่ย โดยสถิติทดสอบที (t-test) และสถิติทดสอบเอฟ (F-test)

4.6.3 ความแตกต่างของผลที่ได้รับจากการนำการไถ่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทมาใช้

ในศาลแรงงานภาค 5 ระหว่างปัจจัยด้านข้อพิพาท ได้แก่ ทุนทรัพย์ในการพิพาท เรื่องพิพาทที่เกิดขึ้น ลักษณะการไถ่เกลี่ย ที่มาของการไถ่เกลี่ย ขั้นตอนและกระบวนการไถ่เกลี่ย โดยสถิติทดสอบเอฟ (F-test)

4.7 การหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมด้านขั้นตอนการดำเนินงานจัดการไถ่เกลี่ยกับผลที่ได้รับจากการนำการไถ่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทมาใช้ในศาลแรงงานภาค 5 โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment)

4.1 ข้อมูลส่วนบุคคล

สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยขอแนะนำข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ตำแหน่งการทำงานที่ทำ รายได้ต่อเดือน สถานที่พักอาศัย และคุณสมบัติผู้ไถ่เกลี่ยเป็นต้น ดังตาราง 4.1 ถึงตาราง 4.8

ตาราง 4.1 จำนวนและร้อยละของเพศของกลุ่มตัวอย่าง

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	74	49.3
หญิง	76	50.7
รวม	150	100.0

จากตาราง 4.1 เป็นการแสดงข้อมูลทั่วไปของประชาชนโดยจำแนกตามเพศ พบว่ากลุ่มตัวอย่าง เป็นหญิง คิดเป็นร้อยละ 50.7 และเป็นชายในสัดส่วนใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 49.3 ตามลำดับ

ตาราง 4.2 จำนวนและร้อยละของอายุของกลุ่มตัวอย่าง

อายุ (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
21-30 ปี	84	56.0
31-40 ปี	35	23.3
41-50 ปี	25	16.7
51-60 ปี	6	4.0
รวม	150	100.0
อายุเฉลี่ย = 32.58 ปี	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 8.49 ปี	
อายุต่ำสุด = 21 ปี	อายุสูงสุด = 57 ปี	

จากตาราง 4.2 เป็นการแสดงข้อมูลทั่วไปของประชาชนโดยจำแนกตามอายุ พบว่ากลุ่มตัวอย่าง มีอายุต่ำสุด คือ 21 ปี และอายุสูงสุด คือ 57 ปี โดยมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 32.58 ปี และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 8.49 ปี หากพิจารณาเป็นช่วงอายุจะพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีอายุช่วง 21-30 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.0 รองลงมา คือ มีอายุช่วง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.3 และถัดมา คือ มีอายุช่วง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.7 ตามลำดับ

ตาราง 4.3 จำนวนและร้อยละของสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	67	44.7
หย่าร้าง / เลิกร้าง	10	6.7
คู่สมรสถึงแก่กรรม	4	2.7
สมรส	67	44.7
แยกกันอยู่	2	1.3
รวม	150	100.0

จากตาราง 4.3 เป็นการแสดงข้อมูลทั่วไปของประชาชนโดยจำแนกตามสถานภาพ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพโสดและสมรส มีสัดส่วนที่เท่ากันและมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.7 รองลงมา คือ หย่าร้าง/เลิกร้าง คิดเป็นร้อยละ 6.7 และคู่สมรสถึงแก่กรรม คิดเป็นร้อยละ 2.7 ตามลำดับ

ตาราง 4.4 จำนวนและร้อยละของระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	9	6.0
ม.6 / ปวช.	32	21.3
ปวส.	17	11.3
ปริญญาตรี	82	54.7
ปริญญาโท	10	6.7
รวม	150	100.0

จากตาราง 4.4 เป็นการแสดงข้อมูลทั่วไปของประชาชนโดยจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 54.7 รองลงมา คือ ม.6/ปวช. และ ปวส. คิดเป็นร้อยละ 21.3 และ 11.3 ตามลำดับ

ตาราง 4.5 จำนวนและร้อยละของตำแหน่งการทำงานที่ทำของกลุ่มตัวอย่าง

ตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหาร / หัวหน้างาน	21	14.0
ลูกจ้าง / พนักงาน	112	74.7
ตัวแทนบริษัท	17	11.3
รวม	150	100.0

จากตาราง 4.5 เป็นการแสดงข้อมูลทั่วไปของประชาชนโดยจำแนกตามตำแหน่งการทำงานที่ทำ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีตำแหน่งหน้าที่เป็นลูกจ้าง / พนักงาน คิดเป็นร้อยละ 74.7 รองลงมา คือ ผู้บริหาร / หัวหน้างาน และตัวแทนบริษัท คิดเป็นร้อยละ 14.0 และ 11.3 ตามลำดับ

ตาราง 4.6 จำนวนและร้อยละของรายได้ต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	85	56.7
10,000 - 20,000 บาท	44	29.3
20,001 - 30,000 บาท	14	9.3
30,001 - 40,000 บาท	2	1.3
มากกว่า 40,000 บาท	5	3.3
รวม	361	100.0
รายได้เฉลี่ย = 13,591.37 บาท	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 18,920.32 บาท	
รายได้ต่ำสุด = 2,300 บาท	รายได้สูงสุด = 200,000 บาท	

จากตาราง 4.6 เป็นการแสดงข้อมูลทั่วไปของประชาชนโดยจำแนกตามรายได้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 56.7 รองลงมา คือ ช่วง 10,000-20,000 บาท และ 20,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 29.3 และ 9.3 ตามลำดับ

สำหรับรายได้เฉลี่ย มีค่าเท่ากับ 13,591.37 บาท ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีค่าเท่ากับ 18,920.32 บาท โดยที่กลุ่มตัวอย่างมีรายได้ต่ำสุด คือ 2,300 บาท และรายได้สูงสุด คือ 200,000 บาท

ตาราง 4.7 จำนวนและร้อยละของสถานที่พักอาศัยของกลุ่มตัวอย่าง

สถานที่พักอาศัย	จำนวน	ร้อยละ
บ้านของตนเอง	91	60.7
พักอยู่กับญาติ	18	12.0
เช่าบ้านอยู่	40	26.7
อื่นๆ	1	0.7
รวม	150	100.0

จากตาราง 4.7 เป็นการแสดงข้อมูลทั่วไปของประชาชนโดยจำแนกตามสถานที่พักอาศัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานที่พักอาศัย คือ บ้านของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 60.7 รองลงมา คือ เช่าบ้านอยู่ และพักอยู่กับญาติ คิดเป็นร้อยละ 26.7 และ 12.0 ตามลำดับ

ตาราง 4.8 ความต้องการในคุณสมบัติของผู้ไถ่เกลี่ยและประนีประนอมข้อพิพาทของกลุ่มตัวอย่าง โดยแสดงเป็นจำนวน (คน) และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

คุณสมบัติ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	
	คน	ร้อยละ
อิสระและเป็นกลาง	119	19.54
มีความรู้และประสบการณ์ในการไถ่เกลี่ย	111	18.23
มีความรู้ความสามารถในเนื้อหาหรือเรื่องที่พิพาท	108	17.73
มีความสามารถในการเจรจาและติดต่อสื่อสาร	94	15.44
รักษาความลับของกลุ่มพิพาท	90	14.77
มีความอดทน	87	14.29
รวม	609	100

จากตาราง 4.8 แสดงถึงคุณสมบัติของผู้ไถ่เกลี่ยและประนีประนอมที่ผู้กรณิพบ มีลักษณะที่เป็นอิสระและเป็นกลาง คิดเป็นร้อยละ 19.54 มีความรู้และประสบการณ์ในการไถ่เกลี่ย คิดเป็นร้อยละ 18.23 มีความรู้ความสามารถในเนื้อหาหรือเรื่องที่พิพาท คิดเป็นร้อยละ 17.73 มีความสามารถในการเจรจาและติดต่อสื่อสาร คิดเป็นร้อยละ 15.44 สามารถรักษาความลับของกลุ่มพิพาท คิดเป็นร้อยละ 14.77 และมีความอดทน คิดเป็นร้อยละ 14.29 ตามลำดับ

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านข้อพิพาทของกลุ่ม

สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านข้อพิพาทของกลุ่ม ผู้วิจัยขอนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับทุนทรัพย์ในการพิพาท เรื่องพิพาทที่เกิดขึ้น ฐานะและลักษณะคดี ลักษณะการไถ่เกลี่ย ที่มาของการไถ่เกลี่ย เป็นต้น ดังตาราง 4.9 ถึงตาราง 4.18

ตาราง 4.9 จำนวนและร้อยละของทุนทรัพย์ในการพิพาทของกลุ่มตัวอย่าง

ทุนทรัพย์ในการพิพาท	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	7	4.7
10,000 – 30,000 บาท	62	41.3
30,001 – 60,000 บาท	35	23.3
60,001 – 90,000 บาท	27	18.0
มากกว่า 90,000 บาท	19	12.7
รวม	150	100.0
ทุนทรัพย์เฉลี่ย = 51,700.31 บาท ทุนทรัพย์ต่ำสุด = 5,900 บาท	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 54,064.32 บาท ทุนทรัพย์สูงสุด = 450,000 บาท	

จากตาราง 4.9 แสดงให้เห็นว่า ทุนทรัพย์ในการพิพาท อยู่ระหว่าง 10,000 – 30,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.3 ทุนทรัพย์อยู่ระหว่าง 30,001 – 60,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.3 ทุนทรัพย์อยู่ระหว่าง 60,001 – 90,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.0 ทุนทรัพย์มากกว่า 90,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.7 และทุนทรัพย์ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.7 ตามลำดับ สำหรับทุนทรัพย์ในการพิพาทโดยเฉลี่ย มีค่าเท่ากับ 51,700.31 บาท ค่าทุนทรัพย์ในการพิพาทต่ำสุด คือ 5,900 บาท และค่าทุนทรัพย์ในการพิพาทสูงสุด คือ 450,000 บาท

ตาราง 4.10 จำนวนและร้อยละของเรื่องพิพาทที่เกิดขึ้นของกลุ่มตัวอย่าง

เรื่องพิพาท	จำนวน	ร้อยละ
สัญญาจ้างแรงงานที่ไม่เป็นธรรม	33	22.0
สภาพการจ้างงาน เช่น สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ การเลิกจ้างไม่เป็นธรรม ค่าจ้าง สวัสดิการ ค่าชดเชยต่าง ๆ	98	65.3
สภาพการทำงาน เช่น สภาพที่ทำงาน ความปลอดภัยในการทำงาน	6	4.0

ตาราง 4.10 (ต่อ)

เรื่องพิพาท	จำนวน	ร้อยละ
การให้สิทธิในการเรียกร้องเจรจาต่อรอง เช่น สมาชิกสหภาพแรงงานตามกฎหมายแรงงานสัมพันธ์	9	6.0
อุทธรณ์คำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานตรวจแรงงาน	3	2.0
อื่น ๆ	1	0.7
รวม	150	100.0

จากตาราง 4.10 พบว่า เรื่องพิพาทที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับ สภาพการจ้างงาน เช่น สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ การเลิกจ้างไม่เป็นธรรม ค่าจ้างสวัสดิการ ค่าชดเชยต่าง ๆ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 65.3 รองลงมา คือ สัญญาจ้างแรงงานที่ไม่เป็นธรรม คิดเป็นร้อยละ 22.0 การให้สิทธิในการเรียกร้องเจรจาต่อรอง เช่น สมาชิกสหภาพแรงงานตามกฎหมายแรงงานสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 6.0 สภาพการทำงาน เช่น สภาพที่ทำงาน ความปลอดภัยในการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 4.0 อุทธรณ์คำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานตรวจแรงงาน คิดเป็นร้อยละ 2.0 และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 7.0

ตาราง 4.11 จำนวนและร้อยละของฐานะคดีของกลุ่มตัวอย่าง

ฐานะคดี	จำนวน	ร้อยละ
โจทก์	114	76.0
ผู้ทำการแทนนิติบุคคลในฐานะโจทก์	11	7.3
จำเลย	15	10.0
ผู้ทำการแทนนิติบุคคลในฐานะจำเลย	10	6.7
รวม	150	100.0

จากตาราง 4.11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เข้าสู่การไต่ถามคดีเป็นโจทก์ คิดเป็นร้อยละ 76.0 จำเลย คิดเป็นร้อยละ 10.0 ผู้ทำการแทนนิติบุคคลในฐานะโจทก์ คิดเป็นร้อยละ 7.3 และผู้ทำการแทนนิติบุคคลในฐานะจำเลย คิดเป็นร้อยละ 6.7

ตาราง 4.12 ลักษณะคดีของกลุ่มตัวอย่างโดยแสดงเป็นจำนวน (คน) และร้อยละ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ลักษณะคดี	จำนวน	
	คน	ร้อยละ
โจทก์คนเดียว	78	30.11
โจทก์หลายคน	52	20.08
จำเลยคนเดียว	68	26.25
จำเลยหลายคน	43	16.60
ข้อพิพาทประเด็นเดียว	10	3.86
ข้อพิพาทหลายประเด็น	8	3.10
รวม	259	100

จากตาราง 4.12 พบว่า ลักษณะคดีที่มีการไต่ถามคดีมีโจทก์คนเดียวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.11 มีจำเลยคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 26.25 โจทก์หลายคน คิดเป็นร้อยละ 20.08 จำเลยหลายคน คิดเป็นร้อยละ 16.60 ข้อพิพาทประเด็นเดียว คิดเป็นร้อยละ 3.86 และข้อพิพาทหลายประเด็น คิดเป็นร้อยละ 3.10

ตาราง 4.13 จำนวนและร้อยละของลักษณะการไต่ถามคดีของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะของการไต่ถามคดี	จำนวน	ร้อยละ
การไต่ถามคดีและประณอมข้อพิพาทก่อนฟ้องดำเนินการโดยนิติกร บุคคลภายนอก	16	10.7
การไต่ถามคดีและประณอมข้อพิพาทก่อนพิจารณาคดีดำเนินการโดยนิติกร ผู้อำนวยการฯ หรือผู้ประนีประนอมของศาล	114	76.0
การไต่ถามคดีและประณอมข้อพิพาทระหว่างพิจารณาดำเนินการโดยผู้พิพากษา ผู้พิพากษาสมทบ	20	13.3
รวม	150	100.0

จากตาราง 4.13 ลักษณะการไถ่เกลี่ยที่เกิดขึ้นเป็นการไถ่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทก่อนพิจารณาคดีดำเนินการโดยนิติกร ผู้อำนวยการฯ หรือผู้ประนีประนอมของศาลมีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 76.0 รองลงมา คือ การไถ่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทระหว่างพิจารณาคดีดำเนินการโดยผู้พิพากษา ผู้พิพากษาสมทบ คิดเป็นร้อยละ 13.3 และเป็นการไถ่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทก่อนฟ้องดำเนินการโดยนิติกร บุคคลภายนอกเพียงร้อยละ 10.7

ตาราง 4.14 จำนวนและร้อยละของที่มาของการไถ่เกลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

ที่มาของการไถ่เกลี่ย	จำนวน	ร้อยละ
ผู้พิพากษาเป็นฝ่ายริเริ่มไถ่เกลี่ยในห้องพิจารณาคดี	11	7.3
ผู้พิพากษาเป็นฝ่ายชักชวนให้ส่งคดีเข้าสู่ระบบไถ่เกลี่ย	10	6.7
คู่ความขอให้ศาลไถ่เกลี่ยหรือส่งคดีเข้าสู่ระบบไถ่เกลี่ย	17	11.3
สมัครใจให้มีการไถ่เกลี่ยเอง	22	14.7
นิติกร ผู้ประนีประนอม ผู้อำนวยการฯ ของศาลแนะนำ ชักชวนให้เข้าสู่ระบบไถ่เกลี่ย	90	60.0
รวม	150	100.0

จากตาราง 4.14 แสดงถึงที่มาของการไถ่เกลี่ยเกิดจากคำแนะนำของนิติกร ผู้ประนีประนอม ผู้อำนวยการฯ ของศาลชักชวนให้เข้าสู่ระบบไถ่เกลี่ย ถึงร้อยละ 60.0 ที่สมัครใจให้มีการไถ่เกลี่ยเอง มีร้อยละ 14.7 คู่ความขอให้ศาลไถ่เกลี่ยหรือส่งคดีเข้าสู่ระบบไถ่เกลี่ย ร้อยละ 11.3 ที่ผู้พิพากษาเป็นฝ่ายริเริ่มไถ่เกลี่ยในห้องพิจารณาคดี มีเพียงร้อยละ 7.3 และผู้พิพากษาเป็นฝ่ายชักชวนให้ส่งคดีเข้าสู่ระบบไถ่เกลี่ย ร้อยละ 6.7

ตาราง 4.15 จำนวนและร้อยละของเวลาที่ใช้ในการไถ่เกลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

เวลาที่ใช้ในการไถ่เกลี่ย	จำนวน	ร้อยละ
1 นั้ด	94	62.7
2 นั้ด	37	24.7
3 นั้ด	19	12.6
รวม	150	100.0

จากตาราง 4.15 พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 62.7 ใช้เวลาในการไถ่เกี่ยเพียง 1 นั้ ผู้ที่ต้งไถ่เกี่ย 2 นั้ คิดเป็นร้อยละ 24.7 และ 3 นั้ มีเพียงร้อยละ 12.6 เท่านั้น

ตาราง 4.16 จำนวนและร้อยละของการรู้จักศูนย์ไถ่เกี่ยข้อพิพาทของศาลของกลุ่มตัวอย่าง

การรู้จักศูนย์ไถ่เกี่ยข้อพิพาทของศาล	จำนวน	ร้อยละ
รู้จัก	122	81.3
ไม่รู้จัก	28	18.7
รวม	150	100.0

จากตาราง 4.16 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 81.3 รู้จักศูนย์ไถ่เกี่ยข้อพิพาทของศาล และมีเพียงเล็กน้อยที่ไม่รู้จักศูนย์ไถ่เกี่ยข้อพิพาทของศาล คิดเป็นร้อยละ 18.7

ตาราง 4.17 จำนวนและร้อยละของวิธีการที่รู้จักศูนย์ไถ่เกี่ยข้อพิพาทของศาลของกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการรู้จักศูนย์ไถ่เกี่ยข้อพิพาท	ใช่		ไม่ใช่		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จดหมาย	56	38.6	94	61.4	150	100.0
แผ่นพับ	40	27.6	110	72.4	150	100.0
หนังสือพิมพ์	19	13.1	131	86.9	150	100.0
หนังสือจากศูนย์ไถ่เกี่ย	81	55.9	69	44.1	150	100.0
อื่นๆ	8	5.4	142	94.6	150	100.0

จากตาราง 4.17 พบว่า กลุ่มตัวอย่างรู้จักศูนย์ไถ่เกี่ยข้อพิพาทจากหนังสือจากศูนย์ไถ่เกี่ยคิดเป็นร้อยละ 55.9 รองลงมา คือ จดหมาย แผ่นพับ และหนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 38.6, 27.6 และ 13.1 ตามลำดับ สำหรับวิธีอื่นๆ ได้แก่ ติดต่อด้วยตนเอง นิติกรแนะนำ ผู้อื่นบอก และฟังจากวิทยุ เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 5.4

ตาราง 4.18 จำนวนและร้อยละของผู้ที่ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยในคดีของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ที่ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ย ในคดี	ใช่		ไม่ใช่		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้พิพากษา	44	29.3	106	70.7	150	100.0
นิติกร/ผู้อำนวยการ	130	86.7	20	13.3	150	100.0
บุคคลภายนอก	2	1.3	148	98.7	150	100.0

จากตาราง 4.18 พบว่า ผู้ที่ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยในคดีมากที่สุด คือ นิติกร / ผู้อำนวยการ คิดเป็นร้อยละ 86.7 รองลงมา คือ ผู้พิพากษา คิดเป็นร้อยละ 29.3 และเป็นบุคคลภายนอก เพียงร้อยละ 1.3 เท่านั้น

4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านขั้นตอนการดำเนินงานจัดการไกล่เกลี่ย

สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านขั้นตอนการดำเนินงานจัดการไกล่เกลี่ย ผู้วิจัยขอนำเสนอข้อมูล ดังตาราง 4.19 ถึงตาราง 4.21

ตาราง 4.19 จำนวนและร้อยละของขั้นตอนการดำเนินการไกล่เกลี่ยที่กลุ่มตัวอย่างพบ

ขั้นตอนการดำเนินการไกล่เกลี่ย	พบ / ใช่		ไม่พบ / ไม่ใช่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีการจัดตั้งศูนย์ไกล่เกลี่ยในศาล	149	99.3	1	0.7
2. มีการจัดห้องไกล่เกลี่ยที่เป็นสัดส่วน เพื่อให้คำปรึกษาหารือ พุดคุยกันระหว่าง คู่กรณี (คู่ความ) แยกต่างหากจากห้องพิจารณาคดี	140	93.3	10	6.7
3. ทานและคู่กรณี (คู่ความ) ทุกฝ่ายตัดสินใจ เข้าสู่ระบบไกล่เกลี่ยด้วยความสมัครใจ	142	94.7	8	5.3
4. ผู้พิพากษา นิติกร หรือบุคคลที่สามที่ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะไกล่เกลี่ยเป็นผู้สมัครเข้ามาเป็นผู้ไกล่เกลี่ย	133	88.7	17	11.3

ตาราง 4.19 (ต่อ)

ขั้นตอนการดำเนินการไกล่เกลี่ย	พบ / ไข่		ไม่พบ / ไม่ไข่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5. กระบวนการไกล่เกลี่ยเป็นกระบวนการที่สร้างความพึงพอใจให้ผู้พิพาทเนื่องจากเป็นวิธีที่ไม่มีฝ่ายใดแพ้ ไม่มีฝ่ายใดชนะ	138	92.0	12	8.0
6. การไกล่เกลี่ยโดยผู้ไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทนั้น ทำให้ท่านและผู้พิพาทสามารถอธิบายปัญหาข้อพิพาทและบอกความต้องการของท่านได้ดีมากขึ้น	141	94.0	9	6.0
7. ในนัดแรกผู้ไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทอธิบายขั้นตอนกระบวนการการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและแจ้งกติกาให้ท่านเข้าใจได้อย่างชัดเจน	145	96.7	5	3.3
8. ผู้ไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทได้ชี้แจงข้อดีข้อเสียของการตกลงกันโดยการใช้วิธีไกล่เกลี่ยโดยไม่ต้องดำเนินคดีในศาลให้ท่านทราบ	146	97.3	4	2.7
9. ผู้ไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทได้ให้ท่านและคู่กรณีพูดเพื่อเสนอข้อเท็จจริงและข้อเรียกร้องได้อย่างเต็มที่	141	94.0	9	6.0
10. ผู้ไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทได้สร้างบรรยากาศและความเข้าใจในการเจรจาของคู่ความระหว่างไกล่เกลี่ยให้เป็นไปอย่างเป็นกันเอง	144	96.0	6	4.0
11. ผู้ไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทใช้คำพูดในขณะไกล่เกลี่ยและสรุปให้เห็นข้อเรียกร้องของอีกฝ่ายหนึ่งให้ท่านทราบอย่างชัดเจน	140	93.3	10	6.7
12. ผู้ไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทพยายามเสนอทางเลือกที่เป็นไปได้เพื่อให้ได้ข้อยุติที่เป็นที่พอใจของสองฝ่าย	145	96.7	5	3.3

ตาราง 4.19 (ต่อ)

ขั้นตอนการดำเนินการไกล่เกลี่ย	พบ/ไม่พบ		ไม่พบ/ไม่ใช้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
13. ผู้ไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทใช้ระยะเวลาในการไกล่เกลี่ยเหมาะสม รวดเร็วหรือไม่ยาวนานไป	126	84.0	24	16.0
14. ผู้ไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทมีการรับฟังและพยายามเสนอแนะทางเลือกที่เป็นไปได้เพื่อให้พิจารณาด้วยความเป็นธรรม	147	98.0	3	2.0
15. ผู้ไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาททางตัวแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะให้ท่านและคู่กรณีได้อย่างน่าเชื่อถือ ไว้วางใจได้	142	94.7	8	5.3
16. ผู้ไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทได้นำข้อเรียกร้อง / ข้อเสนอจากฝ่ายหนึ่งไปให้อีกฝ่ายได้พิจารณาอย่างโปร่งใส ตรงไปตรงมา	141	94.0	9	6.0
17. ผู้ไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทได้แนะนำให้มีการไต่ตรองถึงข้อได้เปรียบเสียเปรียบทางกฎหมายของแต่ละฝ่ายให้ท่านทราบอย่างชัดเจน	142	94.7	8	5.3
18. ผู้ไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทมีความอดทนและพยายามที่จะเจรจาพูดคุยเพื่อให้ทั้งสองฝ่ายตกลงกันให้ได้อย่างสุจริตใจ	145	96.7	5	3.3
19. ผู้ไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทให้อำนาจคู่ความได้มีส่วนร่วมในการร่าง / แก้ไขสัญญาให้ถูกต้องครบถ้วนและชัดเจน	137	91.3	13	8.7

จากตาราง 4.19 เป็นขั้นตอนการดำเนินงานจัดการไกล่เกลี่ยของศาลแรงงานภาค 5 ที่สำรวจจากผู้ที่ได้เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยศาลแรงงาน จำนวน 150 ราย ได้ผ่านหรือพบการดำเนินการต่างๆ ต่อไปนี้ ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 99.3 พบว่า มีการจัดตั้งศูนย์ใกล้เคียงในศาล ที่ไม่พบมีเพียง 1 ราย
2. กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 93.3 พบว่า มีการจัดห้องใกล้เคียงที่เป็นสัดส่วน แยกจากห้องพิจารณาคดี เพื่อให้ผู้กรณีปรึกษาและพูดคุยกันได้ ที่ไม่มีการจัดห้องดังกล่าวมีร้อยละ 6.7
3. กลุ่มตัวอย่างและผู้กรณี ร้อยละ 94.7 ตัดสินใจเข้าสู่ระบบใกล้เคียงด้วยความสมัครใจที่ไม่สมัครใจมีเพียงร้อยละ 5.3
4. ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะใกล้เคียงเป็นผู้สมัครใจเข้ามาเป็นผู้ใกล้เคียง ร้อยละ 88.7 ที่ตอบว่าไม่ใช่มีร้อยละ 11.3
5. กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในกระบวนการใกล้เคียง ร้อยละ 92.0 เนื่องจากวิธีนี้ไม่มีใครเป็นผู้แพ้หรือชนะ
6. กลุ่มตัวอย่างและผู้พิพากษาสามารถอธิบายปัญหาข้อพิพาทและบอกความต้องการของตัวเองได้ดีมาจากการใกล้เคียงโดยผู้ใกล้เคียงและประนอมข้อพิพาท ร้อยละ 94.0 ที่ตอบไม่ใช่ มีเพียงร้อยละ 6.0 เท่านั้น
7. การใกล้เคียงในนัดแรก ผู้ใกล้เคียงและประนอมข้อพิพาทอธิบายขั้นตอน กระบวนการ รวมทั้งแจ้งกติกาให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจอย่างชัดเจน ร้อยละ 96.7 ที่ตอบไม่ใช่ มีเพียงร้อยละ 3.3 เท่านั้น
8. การใกล้เคียงนั้นผู้ใกล้เคียงและประนอมข้อพิพาทได้ชี้แจงข้อดี ข้อเสียของการตกลงกัน โดยไม่ต้องดำเนินคดีในศาลให้กลุ่มตัวอย่างทราบ ร้อยละ 97.3 ที่ตอบไม่ใช่ มีเพียงร้อยละ 2.7 เท่านั้น
9. การใกล้เคียงนั้นผู้ใกล้เคียงและประนอมข้อพิพาทให้โอกาสกลุ่มตัวอย่างและผู้กรณีสามารถเสนอข้อเท็จจริงและข้อเรียกร้องได้อย่างเต็มที่ ร้อยละ 94.0 ที่ตอบไม่ใช่ มีเพียงร้อยละ 6.0 เท่านั้น
10. ระหว่างการใกล้เคียง ผู้ใกล้เคียงและประนอมข้อพิพาทได้สร้างบรรยากาศและความเข้าใจในการเจรจาของคู่ความเป็นไปอย่างกันเอง ร้อยละ 96.0 ที่ตอบไม่ใช่ มีเพียงร้อยละ 4.0 เท่านั้น
11. คณะใกล้เคียง ผู้ใกล้เคียงและประนอมข้อพิพาทได้ใช้คำพูดสรุปให้เห็นข้อเรียกร้องของอีกฝ่ายหนึ่งให้กลุ่มตัวอย่างทราบอย่างชัดเจนร้อยละ 93.3 ที่ตอบไม่ใช่ มีเพียงร้อยละ 6.7 เท่านั้น
12. ผู้ใกล้เคียงและประนอมข้อพิพาทได้มีความพยายามในการเสนอทางเลือกที่เป็นไปได้เพื่อหาข้อยุติของคดีให้เป็นที่พอใจของทั้งสองฝ่าย คิดเป็นร้อยละ 96.7 ที่ตอบไม่ใช่ มีเพียงร้อยละ 3.3
13. การใกล้เคียงนั้น ผู้ใกล้เคียงและประนอมข้อพิพาทใช้เวลาที่รวบรัด เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 84.0 มีเพียงร้อยละ 16.0 เท่านั้น ที่ตอบว่ายาวนานเกินไป
14. ผู้ใกล้เคียงและประนอมข้อพิพาทได้มีการรับฟังและเสนอทางเลือกที่เป็นไปได้ด้วยความเป็นธรรม คิดเป็นร้อยละ 98.0 มีเพียงร้อยละ 2.0 เท่านั้นที่ตอบว่าไม่ใช่

15. การวางตัว การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ใกล้เคียงและประณอมข้อพิพาทนั้นทำให้กลุ่มตัวอย่างและคู่กรณีเชื่อถือและไว้วางใจได้ คิดเป็นร้อยละ 94.7 มีเพียงร้อยละ 5.3 เท่านั้นที่ตอบว่าไม่ใช่

16. ผู้ใกล้เคียงและประณอมข้อพิพาทได้แจ้งข้อเสนอ / ข้อเรียกร้องต่อคู่พิพาทให้พิจารณาได้อย่างโปร่งใสและตรงไปตรงมา คิดเป็นร้อยละ 94.0 ที่ตอบว่าไม่ใช่มีเพียงร้อยละ 6.0 เท่านั้น

17. ผู้ใกล้เคียงและประณอมข้อพิพาทได้แนะนำคู่พิพาทให้มีการพิจารณาถึงข้อได้เปรียบเสียเปรียบทางกฎหมายให้แต่ละฝ่ายทราบอย่างชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 94.7 ที่ตอบว่าไม่ใช่มีเพียงร้อยละ 5.3 เท่านั้น

18. ผู้ใกล้เคียงและประณอมข้อพิพาทมีความพยายาม อดทนในการเจรจาให้ทั้งสองฝ่ายตกลงกันได้อย่างสุจริตใจ คิดเป็นร้อยละ 96.7 ที่ตอบว่าไม่ใช่มีเพียงร้อยละ 3.3 เท่านั้น

19. คู่ความได้มีส่วนร่วมในการร่าง / แก้ไขสัญญาให้ถูกต้องครบถ้วนและชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 91.3 ที่ตอบว่าไม่ใช่มีเพียงร้อยละ 8.7 เท่านั้น

ตาราง 4.20 ค่าคะแนนเฉลี่ยของขั้นตอนการดำเนินการใกล้เคียงโดยรวม

ประเด็น	จำนวน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนเฉลี่ย
คะแนนเฉลี่ยของขั้นตอนการดำเนินการใกล้เคียง	150	1	19	1.49	17.89

จากตาราง 4.20 พบว่า คะแนนรวมของขั้นตอนการดำเนินการใกล้เคียงมีคะแนนเต็ม 19 คะแนน โดยที่มีคะแนนต่ำสุด คือ 11 คะแนน และคะแนนสูงสุด คือ 19 คะแนน สำหรับคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 150 คน คือ 17.89 และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยเทียบเกณฑ์สามารถแปลผลได้ว่าการปฏิบัติตามขั้นตอนในกระบวนการใกล้เคียงที่กำหนดไว้ในทุกขั้นตอนในระดับมาก

ตาราง 4.21 จำนวนและร้อยละของคะแนนรวมของขั้นตอนการดำเนินการใกล้เคียง
เทียบเกณฑ์

ระดับการปฏิบัติตามขั้นตอนการใกล้เคียง	จำนวน	ร้อยละ
น้อย (1 – 6)	0	0.0
ปานกลาง (6.01 – 12)	1	0.7
มาก (12.01 – 19)	149	99.3
รวม	150	100.0

จากตาราง 4.21 คะแนนรวมของขั้นตอนการดำเนินการใกล้เคียงเมื่อนำไปเทียบเกณฑ์แล้วพบว่า มีการปฏิบัติตามขั้นตอนการใกล้เคียงอยู่ในทุกขั้นตอนถึงร้อยละ 99.3 และมีเพียง 1 ราย ที่มีคะแนนรวมของขั้นตอนการดำเนินการใกล้เคียงเมื่อนำไปเทียบเกณฑ์ อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 0.7

4.4 ข้อมูลเกี่ยวกับผลที่ได้รับจากการนำวิธีการใกล้เคียงและประណอมข้อพิพาทแรงงานมาใช้ในศาลแรงงานภาค 5

สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับผลที่ได้รับจากการนำวิธีการใกล้เคียงและประណอมข้อพิพาทแรงงานมาใช้ในศาลแรงงานภาค 5 ผู้วิจัยขอนำเสนอข้อมูล ดังตาราง 4.22 ถึงตาราง 4.24

ตาราง 4.22 จำนวนและร้อยละของผลที่ได้รับจากการนำวิธีการใกล้เคียงและประណอมข้อพิพาทแรงงานมาใช้ในศาลแรงงานภาค 5

ผลของการใกล้เคียง	ใช่	ไม่ใช่
1. สามารถยอมความกับคู่กรณี โดยทำสัญญาประนีประนอมยอมความ	129 (86.0)	21 (14.0)
2. สามารถระงับข้อพิพาทได้ทั้งหมดในชั้นการใกล้เคียงแล้ว ไม่มีการอุทธรณ์ต่อไป	135 (90.0)	15 (10.0)
3. ผลการใกล้เคียงสำเร็จเพียงบางส่วน แต่ทำให้คู่ความเข้าใจถึงปัญหาข้อพิพาทและแนวทางการดำเนินคดี	121 (80.7)	29 (19.3)

ตาราง 4.22 (ต่อ)

ผลของการไกล่เกลี่ย	ใช่	ไม่ใช่
4. ผลของการไกล่เกลี่ยทำให้โจทก์ถอนฟ้อง	132 (88.0)	18 (12.0)
5. สามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี	142 (94.7)	8 (5.3)
6. ไม่ต้องเสียเวลาไปศาลและรอคอยที่ศาลจะตัดสิน	141 (94.0)	9 (6.0)
7. ทำให้ยุติความขัดแย้ง และทำให้ความสัมพันธ์ที่ดีกลับคืนมาเหมือนเดิม	126 (84.0)	24 (16.0)
8. ทั้งสองฝ่ายมีความพอใจในข้อตกลงที่ทำต่อกัน และรู้สึกได้ว่าเป็นธรรม	140 (93.3)	10 (6.7)
9. มีความรู้สึกที่ดีต่อผู้พิพากษา ผู้ไกล่เกลี่ย และสถาบันศาล	144 (96.0)	6 (4.0)
10. เปิดโอกาสให้คู่พิพาท(คู่ความ) มีทางเลือกในการยุติความขัดแย้งที่เป็นประโยชน์แก่ทุกฝ่าย	144 (96.0)	6 (4.0)

จากตาราง 4.22 เป็นผลที่เกิดจากการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทแรงงานในศาลแรงงานภาค 5 ที่สำรวจจากผู้เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยทั้งหมด 150 ราย พบว่า

1. คู่กรณีร้อยละ 86.0 สามารถยอมความกันโดยทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันได้ มีเพียง 21 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.0 ที่ไม่ยอมความกัน
2. คู่กรณีร้อยละ 90.0 สามารถระงับข้อพิพาทได้ทั้งหมดในชั้นการไกล่เกลี่ยโดยไม่มีการอุทธรณ์ต่อไป มีเพียงร้อยละ 10.0 ที่ยังไม่สามารถระงับข้อพิพาทได้ทั้งหมด
3. ผลการไกล่เกลี่ยสำเร็จเพียงบางส่วน แต่ทำให้คู่ความเข้าใจปัญหาข้อพิพาทและแนวทางการดำเนินคดีต่อไป ร้อยละ 80.7
4. ผลการไกล่เกลี่ยสามารถทำให้โจทก์ถอนฟ้องถึงร้อยละ 88.0 มีเพียง 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.0 ที่ไม่ถอนฟ้อง

5. การไถ่เกลี่ยทำให้คู่กรณีสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี ร้อยละ 94.7 มีเพียง 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.3 ที่คู่กรณีคิดว่าไม่สามารถประหยัดค่าใช้จ่ายได้

6. คู่กรณีร้อยละ 94.0 ไม่ต้องเสียเวลาไปศาลและรอคอยที่ศาลจะตัดสิน มีเพียง 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.0 ที่ตอบว่าไม่ใช่

7. คู่กรณีสามารถยุติความขัดแย้งและความสัมพันธ์ที่ดีกลับคืนมาเหมือนเดิม คิดเป็นร้อยละ 84.0 มีเพียง 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.0 ที่ตอบว่าไม่ใช่

8. คู่กรณีทั้งสองฝ่ายมีความพอใจในข้อตกลงที่ทำต่อกันและมีความรู้สึกได้รับความเป็นธรรม คิดเป็นร้อยละ 93.3 มีเพียง 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.7 ที่ไม่มีความพอใจรู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรม

9. คู่กรณีร้อยละ 96.0 มีความรู้สึกที่ดีต่อผู้พิพากษา ผู้ไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาท และสถาบันศาล มีเพียง 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.0 ที่มีความรู้สึกไม่ดี

10. การไกล่เกลี่ยเปิดโอกาสให้คู่ความมีทางเลือกในการยุติความขัดแย้งที่เป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย คิดเป็นร้อยละ 96.0 มีเพียง 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.0 ที่คิดว่าการไกล่เกลี่ยไม่เปิดโอกาสให้คู่ความมีทางเลือกในการยุติความขัดแย้ง

ตาราง 4.23 ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลของการไกล่เกลี่ย

ประเด็น	จำนวน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนเฉลี่ย
คะแนนเฉลี่ยของผลของการไกล่เกลี่ย	150	1.00	10.00	1.45	9.03

จากตาราง 4.23 พบว่า คะแนนรวมของผลที่ได้รับจากการนำวิธีการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทแรงงานมาใช้ในศาลแรงงานภาค 5 แล้วโดยมีคะแนนเต็ม 10 คะแนน โดยที่มีคะแนนต่ำสุดคือ 1 และคะแนนสูงสุด คือ 10 สำหรับคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 150 คน คือ 9.03 และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยเทียบเกณฑ์สามารถแปลผลได้ว่า ผลการดำเนินการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทของศาลแรงงานภาค 5 ประสบความสำเร็จในระดับสูง

ตาราง 4.24 จำนวนและร้อยละของคะแนนรวมของผลของการไถ่เกลี่ยเทียบเกณฑ์

ระดับของผลการไถ่เกลี่ย		จำนวน	ร้อยละ
สัมฤทธิ์ผลต่ำ	(1 - 4 คะแนน)	4	2.7
สัมฤทธิ์ผลปานกลาง	(5 - 7 คะแนน)	6	6.7
สัมฤทธิ์ผลสูง	(8 - 10 คะแนน)	140	93.3
รวม		150	100.0

จากตาราง 4.24 คะแนนรวมของผลที่ได้รับจากการนำวิธีการไถ่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทแรงงานมาใช้ในศาลแรงงานภาค 5 เมื่อนำไปเทียบเกณฑ์แล้วพบว่า ระดับของผลการไถ่เกลี่ยสัมฤทธิ์ผลในระดับสูง จำนวน 140 ราย คิดเป็นร้อยละ 93.3 และมีเพียง 6 ราย หรือร้อยละ 6.7 ที่มีระดับของผลการไถ่เกลี่ยสัมฤทธิ์ผลในระดับปานกลาง และมีเพียง 4 ราย หรือร้อยละ 2.7 ที่ผลการไถ่เกลี่ยสัมฤทธิ์ผลต่ำ

4.5 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของคู่ความต่อระบบและวิธีการไถ่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทของศาลแรงงานภาค 5

สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของคู่ความต่อระบบและวิธีการไถ่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทของศาลแรงงานภาค 5 ผู้วิจัยขอนำเสนอข้อมูล ดังตาราง 4.25 ด้านสถานที่และอุปกรณ์ ด้านบุคลากร และด้านระบบการไถ่เกลี่ย

เกณฑ์การให้คะแนน พอใจมาก 3 คะแนน พอใจปานกลาง 2 คะแนน และพอใจน้อย 1 คะแนน

ตาราง 4.25 จำนวน ร้อยละ และค่าสถิติพื้นฐานของความพึงพอใจของผู้ความต่อระบบและวิธีการ
ใกล้เคียงและประนอมข้อพิพาทของศาลแรงงานภาค 5 ทุกด้าน

ระบบการ ใกล้เคียง	พอใจ มาก	พอใจ ปานกลาง	พอใจ น้อย	ค่าเฉลี่ย S.D	การแปลผล
ความพึงพอใจด้านสถานที่และอุปกรณ์ ค่าเฉลี่ยรวม 2.46 S.D = 0.52					
1. สถานที่ที่ใช้ในการประชุม พูดคุยเจรจาเป็นสัดส่วน เหมาะสม	90 (60.0)	56 (37.3)	4 (2.7)	2.57 0.55	มาก
2. การได้รับการอำนวยความสะดวกด้านอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้	72 (48.0)	72 (48.0)	6 (4.0)	2.44 0.57	มาก
3. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น โทรศัพท์ โทรสาร เครื่อง ถ่ายเอกสาร เป็นต้น	64 (42.7)	77 (51.3)	9 (6.0)	2.37 0.60	มาก
ความพึงพอใจด้านบุคลากร ค่าเฉลี่ยรวม 2.56 S.D = 0.39					
1. ความเอาใจใส่และอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่และ บุคลากรของศาลที่ให้บริการ	72 (48.0)	77 (51.3)	1 (0.7)	2.47 0.51	มาก
2. อรรถาธิบายคดี ความสุภาพของ เจ้าหน้าที่และบุคลากรของศาล	85 (56.7)	63 (42.0)	2 (1.3)	2.55 0.53	มาก
3. ความอดทน ความรู้ ความสามารถของเจ้าหน้าที่ใน การใกล้เคียง	85 (56.7)	65 (43.3)	0 (0.0)	2.57 0.50	มาก

ตาราง 4.25 (ต่อ)

ระบบการ ไถ่เกวี่	พอใจ มาก	พอใจ ปานกลาง	พอใจ น้อย	ค่าเฉลี่ย S.D	การแปลผล
4. ความเป็นอิสระและความเป็น กลางของผู้ทำหน้าที่ในการ ไถ่เกวี่	92 (61.3)	58 (38.7)	0 (0.0)	2.61 0.49	มาก
5. การอำนวยความสะดวกให้แก่ คู่กรณี และผู้ไถ่เกวี่ ตลอด ระยะเวลาที่มีการไถ่เกวี่	92 (61.3)	58 (38.7)	0 (0.0)	2.61 0.49	มาก
ความพึงพอใจด้านระบบการไถ่เกวี่ ค่าเฉลี่ยรวม 2.50 S.D = 0.51					
1. การกำหนดวันเวลาในการ ไถ่เกวี่	88 (58.7)	57 (38.0)	5 (3.3)	2.55 0.56	มาก
2. การกำหนดรูปแบบและ วิธีการไถ่เกวี่	80 (53.3)	65 (43.3)	5 (3.3)	2.50 0.56	มาก
3. การจัดทำเอกสาร ประชาสัมพันธ์เพื่อแจกจ่ายให้ คู่ความได้รับทราบถึงระบบการ ไถ่เกวี่	80 (53.3)	59 (39.3)	11 (7.3)	2.46 0.63	มาก

การแปลผลโดยใช้เกณฑ์คะแนนเฉลี่ยเทียบเกณฑ์

คะแนน	ความพึงพอใจ
1.00 – 1.66	พอใจน้อย
1.67 – 2.33	พอใจปานกลาง
2.34 – 3.00	พอใจมาก

จากตาราง 4.25 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อด้านสถานที่และอุปกรณ์มีคะแนนเฉลี่ยรวม มีค่าเท่ากับ 2.46 จากคะแนนเต็ม 3 คะแนน และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.52 เมื่อนำค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจเทียบกับเกณฑ์แปลผลว่า มีความพึงพอใจด้านสถานที่และอุปกรณ์อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาความพึงพอใจต่อด้านสถานที่และอุปกรณ์ในประเด็นย่อย พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับมากทุกประเด็น

ในด้านบุคลากร พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อด้านบุคลากรมีคะแนนเฉลี่ยรวม มีค่า เท่ากับ 2.56 จากคะแนนเต็ม 3 คะแนน และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.39 เมื่อนำค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจเทียบกับเกณฑ์แปลผลว่า มีความพึงพอใจด้านบุคลากรอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาความพึงพอใจต่อด้านบุคลากรในประเด็นย่อย พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับมากทุกประเด็น

ในด้านระบบการใกล้เคียง พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อด้านระบบการใกล้เคียงมีคะแนนเฉลี่ยรวม มีค่าเท่ากับ 2.50 จากคะแนนเต็ม 3 คะแนน และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.51 เมื่อนำค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจเทียบกับเกณฑ์แปลผลว่า มีความพึงพอใจด้านระบบการใกล้เคียงอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาความพึงพอใจต่อด้านระบบการใกล้เคียงในประเด็นย่อย พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับมากทุกประเด็น

4.6 การทดสอบสมมติฐาน

4.6.1 สมมติฐานที่ 1 การใกล้เคียงและประណอมข้อพิพาทส่งผลให้

- ลดปริมาณคดีที่เข้าสู่การพิจารณาคดีของศาล
- ลดค่าใช้จ่ายให้แก่คู่ความ
- สร้างความเป็นธรรม เปิดเผย โปร่งใส ความพึงพอใจให้คู่กรณี

จากการวิจัยพบว่า การใกล้เคียงและประណอมข้อพิพาทส่งผลให้

- ลดปริมาณคดีที่เข้าสู่การพิจารณาของศาล

1. คู่ความสามารถตกลงยอมความกันโดยได้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความตามความต้องการ และข้อตกลงกันระหว่างคู่ความ ซึ่งเป็นผลทำให้ลดปริมาณคดีที่เข้าสู่การพิจารณาคดีของศาล คิดเป็นร้อยละ 86

2. โจทก์ถอนฟ้อง หมายถึง การที่โจทก์ได้ทำข้อตกลงกับจำเลย พร้อมทั้งได้รับการชำระเงินแล้วทำให้โจทก์พอใจ จึงไม่คิดที่จะดำเนินคดีต่อไปอีก คิดเป็นร้อยละ 88

3. การที่คู่ความสามารถตกลงยอมความกันโดยทำสัญญาประนีประนอมยอมความ และ โจทก์ถอนฟ้องนั้นเป็นเหตุให้คดีถึงที่สุด ทำให้คดีไม่ต้องมีการอุทธรณ์ต่อไป จึงทำให้อัยการเข้าสู่การพิจารณาของศาลลดลง คิดเป็นร้อยละ 90

- ลดค่าใช้จ่ายให้แก่คู่ความ

เนื่องจากการไกล่เกลี่ยส่งผลให้คู่ความสามารถตกลงกันได้หรือโจทก์ไม่คิดใจที่จะดำเนินคดีต่ออีกก็เป็นผลให้คู่ความ (โจทก์ – จำเลย) ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาศาลในครั้งต่อไป เพื่อต่อสู้คดี และรอคอยวันที่ศาลตัดสินตามกระบวนการของศาล ซึ่งในการพิจารณาคดีของศาลนั้นไม่สามารถที่จะดำเนินการเสร็จในครั้งเดียว คู่ความจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางมากกว่า 1 ครั้ง จึงเสียค่าใช้จ่ายมากกว่าการไกล่เกลี่ย เป็นเหตุให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี คิดเป็นร้อยละ 94.7 และผลการไกล่เกลี่ยสำเร็จบางส่วน แต่ทำให้คู่ความเข้าใจถึงปัญหาข้อพิพาทและแนวทางในการดำเนินคดี คิดเป็นร้อยละ 80.7 ซึ่งทำให้การพิจารณาคดีต่อไปไม่ยุ่งยาก สามารถที่จะตัดสินคดีได้ด้วย ความรวดเร็ว

- สร้างความเป็นธรรม ความพึงพอใจให้คู่กรณี

เนื่องจากการไกล่เกลี่ยนั้น คู่ความสามารถที่จะพูดถึงปัญหา ข้อเท็จจริงได้มากกว่าการพิจารณาคดี และคู่ความสามารถเจรจากันในบรรยากาศที่ไม่เป็นทางการมาก โดยมีบุคคลที่ไม่มีผลประโยชน์ในคดีนั้นเป็นคนกลางที่รับฟังปัญหาต่าง ๆ ของคู่ความโดยที่ข้อเท็จจริงที่คู่ความได้แจ้งไว้นั้นจะไม่มีผลต่อคดีที่จะทำการพิจารณาต่อไปหากไม่สามารถตกลงกันได้ ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดความพึงพอใจให้คู่กรณี คิดเป็นร้อยละ 93.3 และเปิดโอกาสให้คู่พิพาท (คู่ความ) มีทางเลือกในการยุติความขัดแย้งที่เป็นประโยชน์แก่ทุกฝ่าย รวมทั้งมีความรู้สึกที่ดีต่อผู้พิพากษา ผู้ไกล่เกลี่ยและสถาบันของศาล คิดเป็นร้อยละ 96.0

- เปิดเผย โปร่งใส

เนื่องจากคู่ความสามารถที่จะพูดถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ทุกประการ โดยไม่มีการปกปิดข้อเท็จจริง และคู่ความสามารถที่จะแจ้งถึงความต้องการของตนเอง รวมทั้งเสนอข้อเรียกร้องของตนเองได้อย่างเปิดเผย ทำให้เกิดการตกลงกันได้ง่ายขึ้น คิดเป็นร้อยละ 94

ซึ่งจะเห็นว่าผลการดำเนินการสัมฤทธิ์ผลในระดับสูง (ดังตาราง 4.22: หน้า 66-67)

จากสถิติพื้นฐานของคะแนนรวมผลของการไกล่เกลี่ย จะเห็นได้ว่าคะแนนสูงสุด 10 และคะแนนต่ำสุด 1 ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย 9.03 จึงทำให้เกิดความพึงพอใจเป็นอย่างมาก (ดังตาราง 4.23: หน้า 68) หรือหากพิจารณาจากจำนวนและร้อยละของคะแนนรวมของผลการไกล่เกลี่ยเทียบเกณฑ์แล้ว จะเห็นได้ว่าอยู่ในระดับดีมากเป็นร้อยละ 93.3 (ดังตาราง 4.24: หน้า 68) สำหรับความพึงพอใจของคู่ความต่อระบบและวิธีการไกล่เกลี่ยและประนีประนอมข้อพิพาทของศาลแรงงานภาค 5 นั้น จะเห็นได้ว่ามีความพึงพอใจใน

ระดับมาก ทั้งในด้านสถานที่และอุปกรณ์ บุคลากร รวมทั้งด้านระบบการไกล่เกลี่ย (ดังตาราง 4.25: หน้า 69-70)

การดำเนินงานของศาลแรงงานภาค 5 ที่ได้มีการนำระบบการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทมาใช้ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2547 จนถึงเดือนกรกฎาคม 2549 มีการนำคดีเข้าสู่ระบบการไกล่เกลี่ยทั้งหมด 1,838 คดี สามารถยอมความได้สำเร็จ 209 คดี ถอนฟ้อง 185 คดี และมีการนำคดีเข้าสู่การพิจารณาคดีของศาลเพียง 178 คดี และคดียังอยู่ระหว่างการไกล่เกลี่ย 1,266 คดี ทำให้เห็นว่าคดีที่เข้าสู่กระบวนการพิจารณานั้นมีจำนวนไม่มากเมื่อเทียบกับคดีที่ยอมความและถอนฟ้องของศาลแรงงานภาค 5 ดังปรากฏในตาราง 1.1

ตาราง 1.1 สถิติผลการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทในศาลแรงงานภาค 5

ระยะเวลา	คดีที่เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย		ผลการดำเนินงาน		
	เข้าสู่ระบบไกล่เกลี่ย	อยู่ระหว่างไกล่เกลี่ย	ยอมความ	เข้าสู่ระบบการพิจารณา	ถอนฟ้อง
ธันวาคม 2547	24	-	13	3	8
มกราคม 2548	12	10	-	-	2
กุมภาพันธ์ 2548	33	27	6	-	-
มีนาคม 2548	54	34	3	2	15
เมษายน 2548	53	37	3	4	9
พฤษภาคม 2548	66	46	4	3	13
มิถุนายน 2548	84	61	15	2	6
กรกฎาคม 2548	128	72	47	6	3
สิงหาคม 2548	107	58	20	10	19
กันยายน 2548	91	56	7	3	25
ตุลาคม 2548	85	61	3	2	19
พฤศจิกายน 2548	74	52	8	11	3
ธันวาคม 2548	100	75	2	15	8
มกราคม 2549	125	116	1	5	3
กุมภาพันธ์ 2549	149	91	10	36	12
มีนาคม 2549	127	85	10	25	7

ระยะเวลา	คดีที่เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย		ผลการดำเนินงาน		
	เข้าสู่ระบบ ไกล่เกลี่ย	อยู่ระหว่าง ไกล่เกลี่ย	ยอมความ	เข้าสู่ระบบ การพิจารณา	ถอนฟ้อง
เมษายน 2549	130	120	2	2	6
พฤษภาคม 2549	140	89	9	25	17
มิถุนายน 2549	129	99	25	4	1
กรกฎาคม 2549	127	77	21	20	9
รวม	1,838	1,266	209	178	185

ที่มา : ศาลแรงงานภาค 5

ดังนั้นสมมติฐานข้อ 1 จึงได้รับการยอมรับทั้งหมด

4.6.2 ความแตกต่างของผลการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทเปรียบเทียบกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ ตำแหน่งการทำงานที่ทำ และฐานความผิด ผู้วิจัยขอนำเสนอข้อมูลดังตาราง 4.26 ถึงตาราง 4.30

ตาราง 4.26 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศกับผลที่ได้รับจากการนำวิธีการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทแรงงานมาใช้ในศาลแรงงานภาค 5

เพศ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย ผลการไกล่เกลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่า t
ชาย	74	8.82	1.78	1.695*
หญิง	76	9.22	1.01	

* $p < .05$

จากตาราง 4.26 พบว่า ผลที่ได้รับจากการนำวิธีการไกล่เกลี่ยและประนอม ข้อพิพาทแรงงานมาใช้ในศาลแรงงานภาค 5 ระหว่างชายกับหญิงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ เพศหญิงจะยอมรับในผลของการเจรจาหรือยอมความมากกว่าเพศชาย

ตาราง 4.27 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอายุกับผลที่ได้รับจากการนำวิธีการการไถ่เกลี่ย และประណอข้อพิพาทแรงงานมาใช้ในศาลแรงงานภาค 5

อายุ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่า F
21-30 ปี	84	8.96	1.48	2.121
31-40 ปี	35	9.40	1.12	
41-50 ปี	25	8.56	1.78	
51-60 ปี	6	9.67	0.52	

จากตาราง 4.27 พบว่า อายุของผู้เข้าสู่วิธีการไถ่เกลี่ยกับผลที่ได้รับจากการนำวิธีการไถ่เกลี่ย และประណอ ข้อพิพาทแรงงานมาใช้ในศาลแรงงานภาค 5 พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 4.28 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตำแหน่งการงานของคู่กรณีกับผลที่ได้รับจากการนำวิธีการไถ่เกลี่ยและประណอข้อพิพาทแรงงานมาใช้ในศาลแรงงานภาค 5

ตำแหน่ง	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่า F
ผู้บริหาร / หัวหน้างาน	21	8.67	2.13	0.846
ลูกจ้าง / พนักงาน	112	9.11	1.32	
ตัวแทนบริษัท	17	8.94	1.30	

จากตาราง 4.28 พบว่า ตำแหน่งการงานที่ทำของคู่กรณีไม่มีอิทธิพลต่อผลที่ได้รับจากการนำวิธีการไถ่เกลี่ยและประណอ ข้อพิพาทแรงงานมาใช้ในศาลแรงงานภาค 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 4.29 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรายได้ของคู่กรณีกับผลที่ได้รับจากการนำวิธีการ
ใกล้เคียงและประណอมข้อพิพาทแรงงานมาใช้ในศาลแรงงานภาค 5

รายได้	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่า F
ต่ำกว่า 10,000 บาท	85	9.15	1.41	1.892
10,001 - 20,000 บาท	44	9.14	1.00	
20,001 - 30,000 บาท	14	8.07	2.13	
30,001 - 40,000 บาท	2	9.00	1.41	
มากกว่า 40,000 บาท	5	8.60	2.61	

จากตาราง 4.29 พบว่า รายได้ของคู่กรณีไม่มีอิทธิพลต่อผลที่ได้รับจากการนำวิธีการใกล้เคียง
และประណอมข้อพิพาทแรงงานมาใช้ในศาลแรงงานภาค 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด

ตาราง 4.30 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างฐานความผิดกับผลที่ได้รับจากการนำวิธีการ
ใกล้เคียงและประណอมข้อพิพาทแรงงานมาใช้ในศาลแรงงานภาค 5

ฐานความผิด	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่า F
โจทก์	114	8.98	1.45	1.809
ผู้ทำการแทนนิติบุคคลในฐานะโจทก์	11	9.64	0.67	
จำเลย	15	8.53	2.03	
ผู้ทำการแทนนิติบุคคลในฐานะจำเลย	10	9.60	0.70	

จากตาราง 4.30 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลที่ได้รับจากการนำวิธีการใกล้เคียงและประណอม
ข้อพิพาทแรงงานมาใช้ในศาลแรงงานภาค 5 เปรียบเทียบระหว่างฐานะทางคดีไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคลของคู่กรณี ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่งการทำงานที่ทำ รายได้ ฐานความผิดที่ใกล้เคียง มีอิทธิพลต่อผลการใกล้เคียงและประណอมข้อพิพาท

จากการศึกษาพบว่า เพศ มีอิทธิพลต่อผลการใกล้เคียงและประណอมข้อพิพาท ซึ่งเป็นความแตกต่างระหว่างชาย และหญิง โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ดังตาราง 4.26: หน้า 75) สำหรับ อายุ ตำแหน่งการทำงานที่ทำ รายได้ และฐานความผิดของการใกล้เคียงนั้นไม่มีอิทธิพลต่อผลการใกล้เคียง เนื่องจากในการใกล้เคียงนั้น คู่ความจะทำการเจรจากันในข้อตกลงที่จะยอมรับกันได้ รวมทั้งได้เสนอข้อเท็จจริงให้อีกฝ่ายได้ทำการพิจารณา โดยไม่คำนึงถึงอายุ ตำแหน่งการทำงานที่ทำ รายได้ และอยู่ในฐานความผิดอะไร (ดังตาราง 4.27 – 4.30: หน้า 75 - 77)

ดังนั้น สมมติฐานข้อ 2 จึงได้รับการยอมรับในบางส่วน คือ เพศ มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินการใกล้เคียงและประណอมข้อพิพาท สำหรับอายุ ตำแหน่งการทำงานที่ทำ รายได้ และฐานความผิด จึงไม่ได้รับการยอมรับว่ามีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานจึงปฏิเสธสมมติฐาน

4.6.3 ความแตกต่างของผลที่ได้รับจากการนำวิธีการใกล้เคียงและประណอมข้อพิพาท แรงงานมาใช้ในศาลแรงงานภาค 5 เปรียบเทียบกับทุนทรัพย์ในการพิพาท เรื่องพิพาทที่เกิดขึ้น ลักษณะการใกล้เคียง ที่มาของการใกล้เคียง ผู้วิจัยขอเสนอข้อมูลดังตาราง 4.31 ถึงตาราง 4.35

ตาราง 4.31 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทุนทรัพย์ในการพิพาทกับผลที่ได้รับจากการนำวิธีการใกล้เคียงและประណอมข้อพิพาทแรงงานมาใช้ในศาลแรงงานภาค 5

ทุนทรัพย์ในการพิพาท	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่า F
ต่ำกว่า 10,000 บาท	7	8.71	0.95	0.401
10,000 – 30,000 บาท	62	9.02	1.53	
30,001 – 60,000 บาท	35	9.14	1.67	
60,001 – 90,000 บาท	27	9.19	1.49	
มากกว่า 90,000 บาท	19	8.74	1.79	

จากตาราง 4.31 พบว่า จำนวนทุนทรัพย์ที่พิพาทไม่มีอิทธิพลต่อผลที่ได้รับจากการนำวิธีการใกล้เคียงและประណอมข้อพิพาทแรงงานมาใช้ในศาลแรงงานภาค 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด

ตาราง 4.32 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเรื่องพิพาทที่เกิดขึ้นกับผลที่ได้รับจากการนำวิธีการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทแรงงานมาใช้ในศาลแรงงานภาค 5

เรื่องพิพาทที่เกิดขึ้น	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่า F
สัญญาจ้างแรงงานที่ไม่เป็นธรรม	33	9.58	0.66	5.442**
สภาพการจ้างงาน	98	8.78	1.58	
สภาพการทำงาน	6	9.33	1.21	
การให้สิทธิในการเรียกร้องเจรจาต่อรอง	9	9.89	0.33	
อุทธรณ์คำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานตรวจแรงงาน	3	9.67	0.58	
อื่น ๆ	1	4.00	1.22	

** $p < .01$

จากตาราง 4.32 พบว่า เรื่องที่พิพาทไม่มีอิทธิพลต่อผลที่ได้รับจากการนำวิธีการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทแรงงานมาใช้ในศาลแรงงานภาค 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่เนื่องด้วยมีเรื่องพิพาทที่เกิดขึ้นอื่น ๆ นั้น มีจำนวนน้อยกว่า 2 คน จึงไม่สามารถทำการเปรียบเทียบรายคู่ได้

ตาราง 4.33 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะการไกล่เกลี่ยกับผลที่ได้รับจากการนำวิธีการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทแรงงานมาใช้ในศาลแรงงานภาค 5

ลักษณะการไกล่เกลี่ย	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่า F
การไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาท ก่อนฟ้อง ดำเนินการโดยนิติกร บุคคลภายนอก	16	9.13	1.78	0.867
การไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาท ก่อนพิจารณาคดี ดำเนินการโดยนิติกร ผู้อำนวยการฯ หรือผู้ประนีประนอมของศาล	114	8.95	1.41	
การไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาท ระหว่างพิจารณา ดำเนินการโดยผู้พิพากษา ผู้พิพากษาสมทบ	20	9.40	1.39	

จากตาราง 4.33 พบว่า ลักษณะการไถ่เกลี่ยไม่มีอิทธิพลต่อผลที่ได้รับจากการนำวิธีการไถ่เกลี่ยและประណอมข้อพิพาทแรงงานมาใช้ในศาลแรงงานภาค 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด

ตาราง 4.34 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างที่มาของการไถ่เกลี่ยกับผลที่ได้รับจากการนำวิธีการไถ่เกลี่ยและประណอมข้อพิพาทแรงงานมาใช้ในศาลแรงงานภาค 5

ที่มาของการไถ่เกลี่ย	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่า F
ผู้พิพาทมาเป็นฝ่ายริเริ่มไถ่เกลี่ยในห้องพิจารณาคดี	11	9.55	0.69	2.764*
ผู้พิพาทมาเป็นฝ่ายชักชวนให้ส่งคดีเข้าสู่ระบบไถ่เกลี่ย	10	9.00	1.89	
คู่ความขอให้ศาลไถ่เกลี่ยหรือส่งคดีเข้าสู่ระบบไถ่เกลี่ย	17	9.47	1.74	
สมัครใจให้มีการไถ่เกลี่ยเอง	22	9.64	0.66	
นิติกร ผู้ประណิประណอม ผู้อำนวยการฯ ของศาลแนะนำ ชักชวนให้เข้าสู่ระบบไถ่เกลี่ย	90	8.73	1.49	

* $p < .05$

จากตาราง 4.34 พบว่า ที่มาของการไถ่เกลี่ยมีอิทธิพลต่อผลที่ได้รับจากการนำวิธีการไถ่เกลี่ยและประណอมข้อพิพาทแรงงานมาใช้ในศาลแรงงานภาค 5 ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และได้ทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธี LSD (Least-Significant Different) เพื่อหาว่าที่มาของการไถ่เกลี่ยคู่ใดที่มีความแตกต่างกัน แสดงดังตาราง 4.35

All rights reserved

ตาราง 4.35 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างที่มาของการใกล้เคียงกับผลที่ได้รับจากการนำวิธีการใกล้เคียงและประนอมข้อพิพาทแรงงานมาใช้ในศาลแรงงานภาค 5 โดยวิธี LSD

ที่มาของการใกล้เคียง	ผู้พิพากษาเป็นฝ่ายริเริ่ม	ผู้พิพากษาเป็นฝ่ายชักชวน	คู่ความขอให้ศาลใกล้เคียง	สมัครใจให้มีการใกล้เคียง	นิติกรผู้ประนีประนอมผู้อำนวยกรฯ ของศาลแนะนำ
ผู้พิพากษาเป็นฝ่ายริเริ่ม	-	0.5455	0.0749	0.0909	0.8121
ผู้พิพากษาเป็นฝ่ายชักชวน		-	0.4706	0.6364	0.2667
คู่ความขอให้ศาลใกล้เคียง			-	0.1568	0.7373
สมัครใจให้มีการใกล้เคียงเอง				-	0.9030**
นิติกรผู้ประนีประนอมผู้อำนวยกรฯ ของศาลแนะนำ					-

** $p < .01$

จากตาราง 4.35 พบว่า การใกล้เคียงที่คู่พิพาทเป็นฝ่ายสมัครใจให้มีการใกล้เคียงเอง ผลที่ได้รับจากการใกล้เคียงและประนอมข้อพิพาทแรงงานจะมีความแตกต่างกับการใกล้เคียงที่มาจากนิติกรผู้ประนีประนอม ผู้อำนวยกรฯ ของศาลแนะนำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือการใกล้เคียงโดยสมัครใจจะประสบผลสำเร็จสูงกว่าการใกล้เคียงโดยนิติกร ผู้ประนีประนอมหรือผู้อำนวยกรศาลชักชวนให้ใกล้เคียง สำหรับคู่อื่น ๆ พบว่า ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อผลการดำเนินการใกล้เคียงและประนอมข้อพิพาทในศาลแรงงานภาค 5 ปัจจัยด้านข้อพิพาท ได้แก่ ทุนทรัพย์ในการพิพาท เรื่องพิพาทที่เกิดขึ้น ลักษณะการใกล้เคียง ที่มาของการใกล้เคียง ขั้นตอนและกระบวนการใกล้เคียง

จากการศึกษาพบว่า เรื่องพิพาทที่เกิดขึ้นนั้นเป็นข้อเรียกร้องในการจ้างงานระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง ซึ่งจะทำให้เกิดการได้เปรียบและเสียเปรียบกันขึ้นในข้อตกลงตามกฎหมายที่กำหนดในเรื่องต่าง ๆ เป็นเหตุให้มีความสัมพันธ์ต่อผลการดำเนินการใกล้เคียงและประนอมข้อพิพาทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 (ดังตาราง 4.32: หน้า 78)

ที่มาของการใกล้เคียงนั้นเกิดจากการที่คู่ความสมัครใจที่จะทำการใกล้เคียงเองหรือมีผู้มาชักชวนให้เข้าสู่ระบบการใกล้เคียงนั้น จะเห็นได้ว่าหากคู่ความประสงค์จะเข้าสู่ระบบการใกล้เคียงเองแล้ว จะทำให้เกิดการตกลงกันได้ง่ายกว่าการที่มีผู้ชักชวน ซึ่งจะทำให้คู่ความมีความรู้สึกว่าถูกบังคับให้มีการใกล้เคียงจึงทำให้มีความสัมพันธ์ต่อผลการดำเนินการใกล้เคียงและประนอมข้อพิพาทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ดังตาราง 4.34: หน้า 80) และนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 (ดังตาราง 4.35: หน้า 81)

ขั้นตอนการดำเนินงานจัดการใกล้เคียงนั้น เป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้คู่ความเกิดความพึงพอใจในการเข้าสู่กระบวนการใกล้เคียงโดยความสมัครใจที่จะเจรจาให้เกิดความตกลงกันโดยยอมรับข้อเสนอซึ่งกันและกัน โดยไม่มีฝ่ายใดแพ้หรือชนะ ทำให้เกิดข้อตกลงที่สามารถยอมรับกันได้ ทำให้คดีความเสร็จสิ้นลงได้ในที่สุด จึงมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินการใกล้เคียงและประนอมข้อพิพาทเป็นไปในแนวทางบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ดังตาราง 4.36: หน้า 83)

สำหรับทุนทรัพย์ในการพิพาทไม่ได้เป็นสิ่งที่กำหนดว่าทุนทรัพย์จำนวนน้อยจะทำการใกล้เคียงสำเร็จมากกว่าทุนทรัพย์จำนวนมาก ซึ่งในการใกล้เคียงนั้นในบางครั้งคำนึงถึงเรื่องเกียรติ ศักดิ์ศรีมากกว่าจำนวนเงิน จึงทำให้ทุนทรัพย์ที่พิพาทนั้นไม่มีความสัมพันธ์กับผลของการใกล้เคียงและประนอม ข้อพิพาท (ดังตาราง 4.31: หน้า 78)

ส่วนลักษณะการใกล้เคียงนั้นไม่ว่าจะเป็นการใกล้เคียงก่อนฟ้องโดยนิติกร ใกล้เคียงก่อนพิจารณาคดีโดยผู้อำนวยความสะดวกฯ หรือใกล้เคียงระหว่างพิจารณาคดีโดยผู้พิพากษา ผู้พิพากษาสมทบแล้วไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งเป็นความสมัครใจของคู่ความเองว่า ต้องการให้มีการใกล้เคียงหรือไม่ ดังนั้นจึงไม่มีความสัมพันธ์กับผลของการดำเนินการใกล้เคียงและประนอมข้อพิพาท (ดังตาราง 4.33: หน้า 79)

ดังนั้นสมมติฐานข้อ 3 จึงได้รับการยอมรับบางส่วน คือ เรื่องพิพาทที่เกิดขึ้น ที่มาของการใกล้เคียง และขั้นตอนการดำเนินการใกล้เคียงมีความสัมพันธ์ต่อผลการดำเนินการใกล้เคียงและประนอมข้อพิพาท สำหรับทุนทรัพย์ในการพิพาท และลักษณะการใกล้เคียงจึงไม่ได้รับการยอมรับว่ามีความสัมพันธ์ต่อผลการดำเนินการใกล้เคียงและประนอมข้อพิพาท จึงปฏิเสธสมมติฐาน

4.7 การหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนด้านขั้นตอนการดำเนินงานจัดการใกล้เคียงกับผลที่ได้รับจากการนำวิธีการใกล้เคียงและประណอมข้อพิพาทแรงงานมาใช้ในศาลแรงงานภาค 5 ผู้วิจัยขอเสนอข้อมูลดังตาราง 4.36

ตาราง 4.36 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมด้านขั้นตอนการดำเนินงานจัดการใกล้เคียงกับผลที่ได้รับจากการนำวิธีการใกล้เคียงและประណอมข้อพิพาทแรงงานมาใช้ในศาลแรงงานภาค 5

ตัวแปรอิสระ	คะแนนรวมของผลที่ได้รับจากการนำวิธีการใกล้เคียงและประណอมข้อพิพาทแรงงานมาใช้ในศาลแรงงานภาค 5
คะแนนรวมด้านขั้นตอนการดำเนินงานจัดการใกล้เคียง	0.129

จากตาราง 4.36 พบว่า คะแนนรวมด้านขั้นตอนการดำเนินงานจัดการใกล้เคียงกับคะแนนรวมของผลที่ได้รับจากการนำวิธีการใกล้เคียงและประណอมข้อพิพาทแรงงานมาใช้ในศาลแรงงานภาค 5 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้น สมมติฐานข้อที่ 3 จึงได้รับการปฏิเสธ